

Doslov

k námětům plukovníka ing. Jana Čermáka.

Své názory a návrhy jsem čerpal jednak z dlouholeté praxe velitelské, jednak i z názorů velmi mnohých ženijních důstojníků, s nimiž jsem o věci důkladně rozmlouval. Má stručnost v některých statích byla zajištěna věcí na újmu; proto s laskavostí redakce doplňuji svůj článek.

První z mých nejdůležitějších předpokladů zkrácení prešenční služby, t. j. jednotný podzimní nástup nováčků (1. října), se již uskutečnil; byť i ne úplně podle přání a potřeby ženijního vojska. Nastanou opět při prodlouženém období podzimním ve vodním výcviku dosti násilné změny v konstituci nováčka nezvyklého těžké námaze. Obávám se, že ženijní vojsko bude mít opět smutný primát plicní tuberkulosity, jako jej mělo v letech 1925—1927 po zavedení 18měsíční prešenční služby (viz vojenskou příručku pplk. MUDr. K. Zrůnka: Vojenská hygiena a epidemiologie, str. 442).

K 1. Při postupném zavádění racionalisace je třeba normalisovat nejen všechny hlavní konstruktivní části u výpomocných mostů a lávek, ale je nutno ustálit se i na universálním typu překážek, úkrytů ať dřevěných nebo z železového betonu.

Podrobným zkoumáním mého návrhu je patrný rozdíl v specialisaci, jakou měla bývalá armáda proti specialisaci, jakou navrhuji uvnitř pluků u nás. Plk. ing. Č. svými vývody jen potvrzuje známý názor ženijních důstojníků, že vodní výcvik v míru potřebuje časově delší doby výcviku proti pozemnímu výcviku a že v praxi válečné je upotřebení ženistů na vodě k opevňovacím výkonům v obráceném poměru. Mnozí starší důstojníci potvrdí, že první doplňky cvičených ženistů již za poslední války světové v Rakousku byly odesílány na frontu už po 4měsíčním výcviku u kádru a že tito ženisté byli v poli jakž takž způsobilí pro zákopnické práce, ale nedostateční pro výkony na vodě; scházela jim prostě řemeslná zručnost, jistota a zkušenost, která se v civilních řemeslech získává po určité delší době. A zde jde o řemeslo (civilní plavectví), které se v civilním životě vyskytuje pořídku.

Vezměme na pomoc statistiky nováčků, kteří nastoupili za posledních 10 let k ženijnímu pluku 2 a seznáme, že počet vojáků je nicotný. Nastoupili jen 3 lodníci, 2 plavci, 1 námořník a 1 lodní strojník — celkem 6 odborníků! Tedy vůbec žádný vorař ani přivozník. V zemské oblasti české bude statistika snad příznivější, na Slovensku dokonce ještě lepší než v Čechách.

Rovněž statistika nováčků znajících plovati je pro ženijní vojsko dosti nepříznivá, ač v posledních letech potěšitelně, ba nápadně roste počet branců pěstujících vodní sporty. Od roku 1925 do 1933, tedy z 8 ročníků nováčků (rok 1930 a 1931 se rovná 1 ročníku) nastoupilo ku př. u jednoho pluku průměrně 23% nováčků, kteří pěstovali vodní sporty. Z nich polovina při plavecké zkoušce neobstála. Nebudeme tudíž daleko od pravdy, řekneme-li, že 80% nováčků ženijního vojska jsou neplavci.

Ženijní vodní výcvik je tvrdé, těžké a mozolné řemeslo a již v míru nebezpečné (pomocné asistence při povodních). Jsem proto plně přesvědčen, že za nynějších poměrů výcvikových a materiálních nelze vodní výcvik dále zkracovati, nemá-li jeho technická úroveň klesnouti na břidilství. Vodní akce ve válce, vyžadující mimoto i železné kázně ženistů, nelze přece improvizovat!*)

Význam řek v moderní válce bude stoupat úměrně s větším používáním motorisovaných pancéřovaných jednotek; zejména taková pancéřová brigáda, nebude-li drcena rovnocenným protivníkem, vnikne hluboko do země nepřátelské a zastaví se dočasně jedině u řeky, mající charakter přirozené překážky.

Požadavek 20 déle sloužících pro ženijní rotu je dosti skromný. Nutno uvážit, že rotmistři zbraní u ženijních rot vymřeli, nepřešli-li do skupiny služeb. Počátkem třetího měsíce po nástupu nováčků, kdy starší ročník bude již v záloze, musí převzít déle sloužící velení nad strážemi a dozorčí službu u rot a praporu; část musí instruovati též v poddůstojnické škole. Kdo obsadí záchranné loďky při vodním výcviku? Zase déle sloužící. Kdo jsou velitelé světnic, družstev a rojů? Zase déle sloužící. Tito však také mají nárok na dovolené a jsou nemocní. Zkrácená služba si vyžádá zajisté též déle sloužících v kancelářích.

*) V tom, že vodní výcvik nelze zkrátiti, se oba autoři shodují. Pozn. red.

Rád uznávám, že se úprava terénu bude prováděti v poli téměř neustále. Mnohé práce si provede pěchota a dělostřelectvo samo a ty speciální, všeobecně prospěšné práce, provedou ženisté. K tomu má ženijní vojsko ve svých řadách bohatý počet různých stavebních řemeslníků, již z civilu zapracovaných. Takového železobetonáře, dostane-li dobře vypracovaný plán úkrytu nebo pozorovatelný, nebude třeba cvičiti; zajisté to bude znáti lépe než aktivní voják (neodborník) cvičený v tomto odvětví.

K stálé opravě, obnově opotřebovaných anebo zničených komunikací za války beztoho ženijní vojsko v žádné armádě nestačí svým počtem! K zdolání těchto velikých pracovních úkonů musí mu pomáhati různé stavební a pracovní rotы vojenské a také civilní pracovní oddíly, organizované podle zákona o válečných úkonech. Nutno uvážiti, že máme též technické rotы pěchoty, kterých některé evropské armády nemají a jejichž výkony budou převážně zákopnické!

Má-li se dosíci správnějšího poměru vodního výcviku k pozemnímu, nutno míti na zřeteli předem naše zvláštní poměry výcvikové i materiální a pak teprve organizaci druhých armád a zvýšiti početní stavy ženijních jednotek. Proto jsem přesvědčen o tom, že za nynějších výcvikových poměrů nelze měniti poměr 2 : 1 mnou navrhovaný, i když uznává plně názor plk. ing. Č., že v počátečních operacích bude potřeba více zákopníků než řidičů.

50 půldnů, věnovaných výcviku v ničení (trhání) musí dostačit, i když přihlédnu k nutnému požadavku, že každý voják musí býti dokonale vyčvičen, vzhledem k samostatnému počínání ženijních družstev v poli při provádění hromadného ničení.

Svůj návrh na zřízení cvičné rotы vedle normálních ženijních rot jsem, doufám, dostatečně odůvodnil v stati 9 (Organisace). Je najevo, že se při nové organizaci stanou rámcové rotы zbytečnými a cvičná rota se jako samostatná hospodářská setnina projeví v zájmu zjednodušení výcviku jako naléhavá potřeba. Neboť nic tak rušivé nezasahuje do výcviku během roku, jako když se při zřizování poddůstojnické školy, při výcviku záložníků a staršího ročníku musí velitelský a cvičitelský sbor bráti od plných rot několikrát do roka. Dnešní organisace rámcových rot nevystačí při zkrácené službě, neboť to znamená stálé přesuny důstojníků od jedné jednotky k druhé a trpí tím nejen kolektivní výcvik, ale co horšího — též výcvik individuální. Vytlouká se klín klínem, vnáší se neklid a stálé poruchy v organismu u rotы a na konec tyto stálé rušivé změny znechucují službu i zeslabují odpovědnost důstojníků, ubírajíce jim radost z dosažených výsledků.

Co se týče poddůstojníků, přidržme se zásady: „Raději méně látky a pořádně nežli mnoho znalostí vedoucích k povrchnosti.“ To platí u poddůstojníků dvojnásob. Zkrácení presenční služby nesmí nás překvapiti svými důsledky. Řekl bych, že musíme předem věděti a předvídati důsledky této závažné změny v citlivém ústrojí naší mladé armády.

Plukovník J. Petřík.